

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Agrologien Liitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Kotimaisen ruokaturva ja ruoan korkea omavaraisuusaste ovat keskeinen osa huoltovarmuutta. Hallitusohjelmaan on kirjattu, että koulutusjärjestelmämme tuottaa riittävästi osaamista ja tekijöitä kriittisille aloille huolehtien näin yhteiskuntamme kantokyvystä. Ja, että huoltovarmuuden turvaamiseksi ammatillisessa koulutuksessa ja korkea-asteella on varmistettava, että kriittisten alojen osaamistarpeisiin vastataan riittävästi.

Luonnonvarakeskuksen (Luke) selvityksen mukaan ruoka-alan, eli maatalouden, elintarviketeollisuuden, elintarvikkeiden tukku- ja vähittäiskaupan sekä ravitsemistoiminnan, vaikutus Suomen kansantaloudelle on merkittävä. Ala työllistää välilliset vaikutukset huomioon ottaen noin 320 000 henkeä, mikä on lähes 12 prosenttia kaikista työllisistä.

Opetushallituksen ja Osaamisen ennakkointifoorumin kohtaantotarkastelun (2023) arvion mukaan maa- ja metsätalouden työntekijöistä tulee olemaan alitarjontaa jo vuonna 2028. Luonnonvara-alalla työskentelevistä suorittavista työntekijöistä on vajautta osittain jo nyt.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

Emme ota kantaa.

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Luonnonvara-alan perustutkintojen siirtäminen rahoituskoriin 3 aiheuttaisi jopa 27 % leikkauksen rahoitukseen. Koska perusrahoituksen osuus pienenee, olisi leikkaus todennäköisesti tätäkin isompi, jos kaikki opiskelijat eivät valmistu tutkintoon. Pidämme ehdottoman tärkeänä, että luonnonvara-alojen toisen asteen perustutkintojen rahoitus säilyy kriittisellä huoltovarmuusosalalla korissa 4.

Luonnonvara-alan koulutuksessa on välttämätöntä kiinteistömäärää enemmän kuin muilla koulutusaloilla keskimäärin. Lisäksi eläimet tulee hoitaa 365/24/7, myös mm. kesälomien aikana.

Luonnonvara-alojen koulutuksen kustannusten kohdentumisessa on tarkastelun paikka, jotta kulut kohdentuvat täysimääräisenä ko. koulutukseen. Säädösesityksen taustalla ollut data ei anna kuvaa kustannusten oikeasta kohdentumisesta. Lisäksi tulee huomioida, että säädösesityksen taustalaskelmat pohjautuvat vuoden 2022 tasoon. Säädöksen voimaan astuessa 1.1.2026 vuoden 2022 taso on jo sinällään täysin riittämätön.

Lisäksi pyydämme huomioimaan, että luonnonvara-alan AT- ja EAT-tutkintojen rahoitusmuutokset johtaisivat tilanteeseen, jossa (laadukas) koulutuksen järjestäminen ei ole mahdollista korin 1 kertoimella. Luonnonvara-alan AT ja EAT-tutkinnot tulisi siirtää koriin 2.

Luonnonvara-alan opiskelijoiden majoituskorvauksen alennus tulee myös tarkastella kriittisesti.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

Emme ota kantaa.

Tilaukoulutusta koskevat säädösehdotukset

Emme ota kantaa.

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

-

Laitinen Anne
Agrologien Liitto ry